

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Românii din Ungaria.

III.

Mult trebuie că și-au bătut capul șovinistii care voiesc se escludă naționalitățile nemaghiare din Ungaria dela dreptul de a exista. Cu datele statistice au vădut dela 1869 că nu vor scoate-o la cale, căci pe lîngă toate meșteșugirile trebuia se vadă, că o preponderanță numerică a naționalității maghiare în mesură covârșitoare e preste puțină.

Au căutat deci scăparea la alt mijloc care li se părea a fi mai priincios. Și-au gândit, se vede, să pună pe naționalitățile mai însemnate pe un teren dependent dela grația naționalității domnitoare. Spre sfârșitul acestei Români au trebuit să fie scoși din continuitatea locuirei lor pe teritoriul cel ocupă și se i readucă prin seculul al 13 și 14 ca servitori, ca păstori nomași, ca parasiți pe lîngă singurii autochtoni maghiari, dîndule numai drept de existență problematică și atârnuindu-le dela bunăvoința domnilor situațiunei. Într'aceasta au cređut și cred șovinistii, că au aflat titlul de ai trata cum se vor îndura domniile lor, și cui nu'i place — meargă, cum ăcea dl Tisza mai anii trecuți, la București.

Spre a da ipotezei de ducere și întorcere a Românilor un lustru de temeinicie, scriitorul Hunfalvy *) a luat în opul seu „Etnografia Ungariei” asuprăși sarcina a „dovedi” cu „istoria în mână”, că de Români, pe timpul când s'au aședat Maghiarii în părțile locuite de densii, nici pomenire n'au fost.

O nedumerire îl cuprinde însă pe autorul ipotezei împrumutate dela un antecesor al seu, Roesler, când vede că se cam incurcă cu ipoteza adoptată. Căci când este silit se spună că Români asupriți în seculul al 15-lea în libertățile lor date de „regii sânti” ai Ungariei, cearcă se ese din incurcă-

*) Hundsdörfer.

tură cu o exclamațiune, din care transpiră necasul omului incurcat, ăcînd: „Partea aceasta a istoriei este încă acoperită de întunerece multe!”

Percurgînd cine-va numai fugitiv opul dlui Hunfalvy pe care are a se întemeia o teorie de drept public, după cum îl poftesc o seamă de Maghiari, trebuie se constate că în acel op în toate părțile sale sînt depuse multe întunerece, ca nisce adevărate fotografii ale întunerecelor de care autorul a fost umbrat când l'a scris.

De aceea noi nu ne-am îndoit și nu ne putem îndoi în credința că mai numai în sentența citată a dlui Hunfalvy este tot adevărul cât se poate afla în cartea sa.

Și e lucru firesc ca așa să fie.

Când luna se pune între soare și pămînt și oprind lumina soarelui pune pămîntul în umbra ei, lumea ăceia că soarele e întunecat. Soarele însă, este sciut, că și atunci tot soare rămîne. Când nisuița dlui Hunfalvy de a plăcea șovinismului naționalității sale adoptate și pentru prețul acestei plăceri dă o ipoteză plăcută, ca temeiul la o teorie și mai plăcută pentru un drept public în defavorul unei sau altei naționalități sau a tuturor naționalităților nemaghiare, ăcîndem, nisuița aceasta se pune între adevărul istoric și între densus, atunci are drept să esclame că istoria e întunecată, cu toate că adevărul istoric tot atât este de puțin întunecat ca și soarele când luna se pune între soare și pămînt.

Roesler a pășit cu ipoteza istorică reproducă de Hunfalvy pentru că a avut nn scop, care nici Hunfalvy nici aplaudatorii lui sau nu l'înțeleg, sau nu vor se l'înțeleagă. Roesler de bună seamă va fi cugetat se surpe continuitatea unei populațiuni de preste 10 milioane la gurile Dunărei, ca se incurageze pe Maghiari la lupta de sterpene a Românilor. El va fi cugetat că Maghiarii și Români se vor măcina în lupta aceasta unii pe

alții și acei cari vor rămîne în urma vigoșității lor din această luptă de măcinare se n'auibă dreptul de autochtonie. Consecențele merg departe și ele își permit murmurul ca tunetul din depărtare. Șovinistii maghiari n'au nici ochi nici simțire pentru așa ceva. Ei îmbătați de succese efemere, s'au pus ca prin renegații lor de astăzi se lucre la ruina de mîne a statului lor. Ei nu vîd că un stat poliglot între doue colosuri de rase ar asigura și existența lor pe veacuri înainte, pe când un stat absorbitoriu de naționalități, trebuie se provoace resensul și lupta destrugătoare, care togmai pentru ei este în prima linie periculoasă.

„Etnografia Ungariei” susține că Maghiarii au găsit ținuturile Tisei și Transilvaniei fară stapîn și de aceea mai mult le au ocupat de cât le au cucerit. Că Rutenii și ceilalți Slavi afară de Moravi și Sloveni, în părțile apusene a le Ungariei și Români au venit mai tîrziu în părțile ocupate de Maghiari.

Aici este dar puterea ipotezei maghiare și de aici au se urmeze și întunerecele care nedumeresc pe susținătorii ipotezei.

„Etnografia Ungariei” se desbatem toate amănuntele unui op de 378 de pagine, octav mare, tipărit mîrunt (garmond). Punem înse numai decît întrebarea: pe ce se bazează ipoteza aceasta? Răspuns: Pe nesciunța sau tăcerea unui istoric „născut în purpur” (Constantin porfirogenita). Acesta nu pomenesce de altă putere cu care se se fie luptat Maghiarii, de unde dl Hunfalvy deduce că în părțile resăritene, dacă nu se face pomenire de nimenea cu cine se se fie luptat Maghiarii la aședarea lor în Ungaria și Transilvania de astăzi, nici nau existat nimenea.

Ținuturile dela Tisa în coace au fost dară pustietăți și cu toate aceste Maghiarii s'au îmuldit preste bieții Moravi și Sloveni în părțile panonice și au așteptat cu locurile „pustii” pe

Români, Ruteni, Sîrbi, Sași, și așa mai departe, ca se le dea lor. După astfelu de afirmațiuni s'ar vedea că Maghiarii au plecat dela Tangat sau Irtiș din Siberia cu gîndul generos se țină, și încă locul cel mai bun din țările ce aveau se le ocupe de ambe părțile Dunărei de mijloc, pentru Români cari pe atunci încă nu se hoteriseră se plece din țeara urezului, stafidelor și olivelor spre a se aședa în pădurile Carpaților și pe șesurile din giurul acestora.

Se vede că pe atunci nu era dl Tisza în fruntea puterii, ear de altă parte ca dl Tisza n'are puterea ar fi dincolo de Bosfor și de Dardanele, dacă nu tocmai în țeara făgăduinții, în Palestina.

Este ciudat lucru cum cronicarii cei mai vechi ai Maghiarilor știu se istorisească despre Români organizați în principate sau ducate încă la venirea Maghiarilor în părțile aceste, pe când după „istoricii” moderni nici picior de Român n'a fost. Este de mirat cum istorici ca Gibbon și Momen au putut rătăci și lăsa pe Români să locuească dela Traian în coace până în zilele noastre. Dar și mai mi s'au „străcurat” pe „maghiarii” cari simțite” după sute de ani dela aședarea Maghiarilor „când nici pomenire nu mai era de Români cei vechi”, au avut de bună seamă miros așa de ager încât au ocupat togmai același teritoriu pe care îl avuseră Români; că acești venetici nu au fost absorbiți de naționalitatea care se stabilise deja aci cu seculu înainte, ci ei, „veneticii”, într'un timp relativ foarte scurt, abia de o sută de ani, după cum admite și dl Hunfalvy, ba și mai curînd, au absorbit și Cumani și Biseni și Slavi, până și pe „Maghiarii din comitatul Hunedoarei”, ba desvoaltă atata putere încât dela începutul sutei a 14 (1303) se găsesce în Maramureș un duce anume Nicolae fiul comitelui Ugocei și Mara-

FOIȚA.

Congresul literar internațional din Roma.

Sedînța de Inaugurare.

Luni la 10 Mai, precum am anunțat deja, a avut loc sedînța de inaugurare, la capitoliu, a congresului literar internațional.

Fotoliul presidential era ocupat de comandorul Paolo Ferrari. La dreapta celebrului autor dramatic se afla ducele Leopold Torlonia, sindicul interimar al Romei și la stînga sa, dl. Louis Ulbach, Aspresidentul comitetului executiv al Asociațiunei pentru sesiunea 1881—82.

D. Ferrari a ținut discursul de deschidere prin care ură bună sosire congresiștilor; acest discurs a fost foarte viu aplaudat. Același succes avu scurta alocuțiune a ducelui Torlonia, care a avut nemerita idee de a trimite o simpatică depeșă poetului Victor Hugo, presidentul de onoare al

Asociațiunii literare internaționale.

Representanții diferitelor națiuni (Anglia, Germania, Ispania, România, Polonia, America de sud etc.) au ținut de asemenea câte un discurs.

Cel mai mare succes în această primă sedînță a congresului l'a avut discursul dlui Louis Ulbach.

Acest nume este cunoscut Românilor de aceea credem nemerit a publica în extenso acest discurs.

D. Louis Ulbach cu o voce mișcată, dar foarte clară și distinctă, s'a exprimat în modul următor:

Domnilor și Doamnelor! Mulțămesc ilustrului nostru president, d. Comandor Ferrari, pentru primirea personală ce a făcut Asociațiunei literare internaționale și pentru ospitalitatea grandioasă ce ne oferă, în numele Romei și a Italiei.

Scriitorului eminent, autorului dramatic aduc omagial cordial al scriitorilor tuturor naționalităților, mîndrii de a fi primiți la Capitoliu de un confrate care merită a fi încoronat.

Mulțămesc încă într'ensul delegatului guvernului italian, care s'a grăbit a favorisa opera noastră, a face posibilă și lesnicioasă această întălnire a tuturor literaturilor în eterna Capitală a spiritelor.

Unul din membrii cei mai venerați de comitetul nostru de onoare, unul din bărbații care, prin sciința și caracterul lor, onorează atât pe Roma cât și pe Italia, d. Senator Comitele Mamiani are drept la partea cea mai mare din recunoștința noastră. Obligațiunile imperioase ale unei vieți consacrate binelui public ne privează de prezența sa. Dar, înlocuind dl. Ferrari ni'l reamintesce și s'ar ofensa de l'am uita.

Mulțămesc în fine municipalității romane a cărei simplă bună voință ar fi fost deja o mărinimiă, municipalității care nu avea de cât să ne primească în mijlocul atator capi de opere, și care adaoage la tesaurul artei, istoriei, naturei, tesaurul unei simpatii pe care au venit să o găsim.

Da, domnilor, alegând Roma, pentru a ținea al cincilea al nostru con-

gres, după Paris, Londra, Lisabona Viena, scopul nostru a fost de a face să debardeze de mai sus aceste efusiuni intelctuale care pregătesc altele.

Devoțiunile artistice, marile aspirațiuni literare care pe ori ce călător îl satisfac, intrînd în Roma, sunt unul din pretextele și nu unica ambițiune a călătoriei noastre.

Nu venim se salutăm, în acest marimimos museu, acea venerațiune transmisă din secol în secol, aceea pietate filială relevată dela primele manifestări ale gîndirii și care ne este comună tuturor.

Venim se salutăm mai cu samă în Roma noua viață, care fermentă pe aceste ruini animate, libertatea care pătrunde toate domeniurile spiritului.

Ne am ăis că un popor care și reintineresce destinele sale are bine faceri de auroră, ale cărei tote întreprinderile generoase trebuie se profite.

Eată pentru ce am venit atât de departe; eată pentru ce îndrăsnesc să vorbesc.

În adevăr, ruinele voastre celebre, dacă nu ași vedea de cât pe dinsele,

mureșului, și țeara e plină de capi-
tani de districte mai mici, poporul
rustic se aventase la o stare aproape
independentă, plătind unele dări neîn-
semnate.

Comparând astfel faptele cum le
înfațișează dl Hunfalvy și cei ce i țin
isonul, adică șovinistii de o parte și
cu faptele cum le arată documentele
istorice de altă parte, nu putem ajunge
decât la bizara concluziune că Ma-
ghiarii, îndată ce s'au așezat în Ungaria
au scris diplome pentru Români pe cari
i așteptau se vină și lucrul cel dintâiu
când au sosit a fost că Români au
și primit, care posturi de duci, care
de comiți, care de căpitani de districte,
Knezi etc. etc.

Dacă se face istorie trecând pre-
ste fapte și preste rezultatele faptelor,
se înțelege că trebuie să se întunece
nu istoria cea adevărată, ci cea fă-
cută pentru scopuri de partidă.

Departele de noi de a ignora diligența
în studiul dlui Hunfalvy spre a glorifica
naționalitatea maghiară. Din contră,
noi credem că dacă dl Hunfalvy ar
fi vrut, ar fi putut scrie un op care
se face senzațiune în literatura Euro-
pei. Când cine-va însă se condamnă
d'a capo de a produce întunecarea
istorice, este lucru firesc că trebuie să
sucească, se dreagă, să ignoreze chiar
lucrurile care i stau în calea țintei
sale și atunci opul devine o făcături
mai slabă de cât un cântec de ador-
mit copii.

Pe noi Români însă nu ne va
îmbăta nimenea cu apă rece.

Când sîntem siliți a ne da samă
de antecedentele noastre, înainte de
toate ne vine a trage la îndoială fa-
bula cea atât de cu predilecțiune es-
ploatăată de „amicii“ noștri despre
evacuarea sau părăsirea Daciei sub
împăratul Aurelian.

Repețim încă odată că nu putem
ca într'un articol să facem recenziuni
istorice, însă vedînd cât pond se pune
scientific, ci politic, vom pune unele
date cari nu pot fi trase la îndoială
și de care, cei ce fac politică cu isto-
ria, se feresc sau le „întunecă“.
Această o facem ca batăr cu atîta se
întîmpinăm neadevărurile ce au de-
venit contagioase.

Dacia, se dice de mulți, că au
părăsit-o Romani la 272 trecînd, cu
câțel și purcel, Dunărea. Anumit pen-
tru ce, nu se spune, fără se dice în
genere: că Dacia nu se mai putea ține
din cauza invasiunilor gotice. Cetim însă
că în același timp izbucnise o revolu-
țiune în Asia. Aurelian dar au luat
legiuni din Dacia și a plecat cu ele
în protiva Partilor. Dacă pe atunci
Goții erau atât de periculoși, Aurelian
nu putea lua trupe din Dacia, ci ar fi

apărat-o până ar fi învins sau ar fi
fost învins. Se vede însă că în tim-
pul acela nu era mare pericol din
partea aceea. După rēu-obiceiul tru-
pelor romane, Aurelian n'a ajuns nici
se treacă în Asia, pentru că fu ucis
„ἐν τῷ καιρῷ φρουρῶν“ (Synce-
lus, Zonara). Ce s'a făcut cu legiunile
nu se spune, însă la 276 Marcu Clau-
diu Tacit le ia eară din Dacia ca să
le ducă contra Scytilor în Asia (Ka-
tona în Synopsi chronicarum). La 279
împăratul Probu (după Zosimus) așij-
derea în Dacia, se află în fața Getilor
și Bastarnilor care ocupase o parte
din Dacia nordostică. Marcu Aurel
Caru bate dincolo de Dniștru la 282
pe Sarmați. Constantin cel Mare bate
(332) pe Goți pe teritoriu sarma-
tic (Paulus Diaconus). Împăratul Va-
lente a trecut Dunărea (Aminianus Mar-
celinu) ca se pedepsească pe Goții cari
nelinisceau pe Romani din stînga Du-
nărei. Influența romană înceată cu to-
tul numai cu moartea împăratului Mau-
riciu la începutul sutei a 7. Ce dară
săi fie înduplecat pe toți Romani se
fugă din Dacia cu aproape patru se-
culi înainte?

Istoricii de speculă caută se im-
pună mulțimei cu nume pompoase de
popoare barbare, cu regi și trebi, pe
când barbarii erau nisce călători cruși
în masse și căutau de o parte să
scape de a cei ce împingeau dela spate
și de alta parte să trăiască ușor dela
alții. Cuvîntul „hoți“ în limba română
a remas dela „Goți“, căror le plăcea
de minune a pune mîna pe ce le vedea
ochii. Thierry, istoric și membru al
academiei franceze, spune că barbarii
le convenia a nu alunga pe locui-
torii țerilor pe unde treceau. Lucru
natural. Oameni căror nu le plăcea se
lucre, ci se trăiască din prădi, le con-
venia se aibă pe cine se prădeze. Și
cumcă cu vîlfa lor nu era tocmai așa
mare lucru, se vede că barbarii pu-
neau mai puțin preț pe ei de cât pun
roman în Gallia (Aëtius) a intrunit pe
toate „maiestățile“ barbare ale Goți-
lor apuseni, Francilor și Saxonilor sub
conducerea sa spre a combate banda
cea mai înfricoșată de pe timpurile
acele, pe a altei „maiestăți“, a lui Attila.

Așa dar într'un timp când prădătorii
se împingeau unii pe alții ca se ajungă
la bogățiile împărației romane, de ce
se fie fugit Romani din Dacia? Bar-
barii și așa se preumblau pe unde
puteau numai străbate și prin pen-
insula balcanică, prin Italia, Galia și
Șpania. Ear mai nainte, până puterea
legiunilor tot mai era în stare să i
apere, la ce se fie trecut toată popo-
rațiunea Daciei în Mezia? Aceasta e
așa de absurd, pentru că Mezia avea
locuitorii sei și era și cu mult mai

mică de cât Dacia și pe lîngă toate
aceste tot așa de nescutită de invan-
siuni. A pretinde așa dară dela
cine-va să creadă invențiuni istorice
cum le inventează tendențioșii poli-
tici este a pretinde să credem și
în povestea despre Secuiu, că adică
ar fi pretins dela un zugrav ca pe o
scînduriță cât palma să i zugrăvească
pe Christos în mărime firească.

(Va urma.)

Revista politică.

Sibiu, în 21 Maiu.

Noi am fost până acum mai mult
contemplatori ai mișcărilor nemțesci
și ungurești pentru și în contra „Schul-
vereinului“, cu toate că în mișcările
aceste este multă materie instructivă.
Mișcările aceste încă nu s'au așezat
și acum cetim despre o mișcare nouă
provocată de „Moravska Orlice“ din
Brün, care, se dice, că ar fi foaia mi-
nistriului cislaitan Dr. Prazak. Foaia
cehică din Moravia începe acțiunea
propunînd Slovacilor din nordul
Ungariei a primi limba scrisă a
Cechilor. Prin aceasta naționalita-
tea cehică ar cresce la respectabila
cifră de 7 milioane. Spre esecutarea
acestui plan citata foie propune a se
trimitte profesori și studenți cehici în
Ungaria de nord, cari să propage idea
de a se alătura Slovacii la naționali-
tatea Cechilor. Nu scim încă ce resu-
net va avè apelul din „Moravska Or-
lice. Caracteristică este la toată în-
tîmplarea și încercarea așa cum se
prezentează acum.

„N. fr. Pr.“ în Nrul seu dela
16/28 Maiu a. c. alarmase lumea cu,
nici mai mult nici mai puțin, un ma-
nifest al României irredente, care s'ar fi
adresat cătră toate subcomitetele din
România, Transilvania, Banat și Bu-
covina și care este îndreptat contra
regelui Carol și contra Austro-Unga-
riei. Manifestul pe care nu l' poate re-
produce, dice „N. fr. Pr.“, s'a tipărit
într'o tipografie secretă în Bucuresci.
Pe noi nu ne-a suprinș denunțarea
aseasta, pentru că tendența ei este im-
primată mai în tot cuvîntul scirei
foaei vieneze. Diare serioase s'au n'au
luat notiță de loc de pretinsul mani-
fest sau numai au înregistrat scirea.
Sînt însă diare maghiare care cred
că este bine a face capital din trînsa.
Diarele din Bucuresci, fără deose-
bire de partidă, califică scirea de o
scornitură bătărană a reu-voitorilor
Românilor și „Românul“ adauge, că
dacă ar esista un astfel de manifest
nu poate fi făcut de cât afară din
România și de streini. „Rom.“ mai
întreabă pe „N. fr. Pr.“ se spună cine
e subscris în manifest?

Cestiunea dunăreană pare
că are se între stadiul trăgănării.
„Aflăm, dice „Vocea Covurluiului“
din Galați, că propunerea Barrère ne-
într'unind unanimitatea delegaților pu-
terilor, comisiunea europeană pare a
se arăta neputincioasă de a continua
mai departe lucrarea sa și se dice că
ar fi decisă a lăsa ca cestiunea se fie
tratată între toate guvernele respec-
tive.“

Desbaterea creditului de paci- ficare în dieta Ungariei.

(Urmare.)

Ministrul președinte Tisza într'o
cuvîntare lungă combate pe dl Szi-
lăgyi, care — după cum am arătat
mai sus — prin argumente puternice
combătu și competența delegațiunei
și politica ocupațiunei.

În ce privește competența dele-
gațiunei ministrul președinte Tisza o
află de legală, și din contră nebazat
contrarul.

Ce procedură ar fi aceea — în-
treabă dl Tisza — din partea guver-
nului, ca să prescrie miliției ce forti-
ficațiuni să facă, s'au ce direcțiuni să
ia ca să ajungă la scop?

Ce procedură ar fi aceea, care
va împedea miliția de a ridica forti-
ficațiunile necesare în răsboiu prin
detragerea banilor pentru acoperirea
speselor?

Dacă prin urmare delegațiunea
a votat o sumă anumită de bani,
aceasta a făcut-o nu afară de, ci în
cadrul chiemării sale, pentru ca să
nu jignească miliția în progresele sale.
Prin urmare — dice dl Tisza — că
delegațiunea este competentă a vota
sume de bani pentru acoperirea unor
astfel de spese, nu mai încape nici o
îndoială.

Încât e pentru politica ocupați-
unei — continuă dl Tisza, — nu avem
decât să luăm lucrul, s'el cercetăm
dela început cu deamăruntul.

Eată ce dice concul contractu-
lui dela Berlin: „Les provinces de
Bosnie et d'Herzegovine seront occupées
et administrées par l'Autriche Hongrie.“

Concul privește dară și partea
ocupațiunei și a administrațiunei. Dar
se vedem acum ce înțelege francesul
sub cuvîntul, *occupation* s'au *occupé*.
(În stînga: *occupation* e cuvînt lati-
nesc. — Sgomot.) Dacă academia fran-
cesă primesce în lexiconul ei și de-
clară cuvintele „*occupation*“ și „*occupé*“
de cuvinte franceze ne va fi permis
și noue, până ce dl dep. va lumina
academia francesă, ale considera de
cuvinte franceze. (Ilaritate în dreapta.)

'mi ar impune tăcerea. Ce aş putea
spune, care se nu se fi spus de o sută
de ori? Ce omagiu s'a încercat a
aduce care se nu fie mai pre sus de
mărturisirile tuturor geniuilor prin-
tre toate popoarele?

Acest vis, această dorință a Ro-
mei care este ca și condițiunea chiar
a unei inițiări intelectuale superioară,
cine n'a avut-o? Cine nu s'a simțit
vesel când a realizat-o?

Ași tăcea, precum cine-va face în
mijlocul unei mari fericiri, a unui
mare estas. Dar surisul oamenilor în-
timidează mai puțin de cât privirea
statuelor.

Voi spune într'un mod simplu și
cordial bărbaților din timpul meu, în
numele unei asociațiuni de oameni,
cari cugetă ca și ei asupra necesității
progresului, asupra drepturilor con-
științei, asupra datoriilor libertăței:

Voiți să ne ajutați spre a di-
struge ultimele bariere între inteli-
gințe?

Nu, vom vorbi cu o voce tare
despre fraternitatea popoarelor; vom
lucra pentru aceasta, înlesnind solida-

ritatea umană în fața problemelor co-
mune umanității moderne.

Voiți ca să cetim reciproc cu
mai multă înlesnire în cărțile no-
stre naționale, pentru ca să cetim mai
bine în inimile noastre.

Voiți d-voastră, scriitori, diariști,
filosofi să faceți împreună cu noi ca
să vindecăm nobila profesiune a literi-
lor de acea improbitate a contraface-
rei, a mutilărei, a jafului literar? Vo-
iți să colaborați la un fel de mușeu
ambulant ce am dori să l' formăm cu
scierile, portretele, souvenirile marilor
scriitori din toate țerile și din toate
timpurile? Nu cugetați oare, ca și noi,
că este bine de a se familiarisa cu
toate gloriile, pentru a adaoge neîn-
cetă la vieța meschină, și de a co-
munica mai ușor cu geniul a și în-
tări cine-va rațiunea?

Voiți să iubiți mai mult patria
d-voastră făcîndu-i o parte mai mare
în această federațiune ideală, care nu
derimă nici o graniță, dar care pune
mai multă încredere de fie care parte?

Eată opera noastră, domnilor. Ea
este mare, pentru că este umană; dar

este simplă pentru că nu cere de cât
bună voință.

Cei mici găsesc într'însa locul
silințelor lor sub strălucirea celor mai
mari. De aceea am îndrăsnit să venim
la Roma ca să afirmăm aceasta, noi,
simplii ucenici ai literaturii contimpor-
rane, la teatru, în romanuri, în presă,
în istorie, fără să fim înfricoșați de
toate aceste umbre formidabile cari
se ridică aci în mijlocul ecolui cuvîn-
telor noastre: fără a fi descuragiați prin
emoțiunea noastră.

Tocmai acestei emoțiuni noi cerem
succesul.

Marele spectacole au puterea ma-
rilor cugetări și le înlocuesc în ima-
ginațiunile ordinare.

Roma, capitala lumii, este locul
cel mai august, și în același timp cel
mai favorabil, pentru o operă interna-
țională. Înălțimele cari întrec pînă în
acest punct toate cele-lalte sunt nisce
altaruri neutre în care fie care aduce
și vine să și aprindă lumina sa.

Aci geniul universal temperează
toate vanitățile, împacă toate rivalită-
țile, desteaptă toate înșnoranțele cause

a tuturor urelor, și, ducînd spre o atmo-
feră radioasă spiritele de rase, de opi-
niuni, de diferite obiceiuri, trebuie să
le confunde, egalîndu-le într'un entu-
siasm comun, pentru tot ce este fru-
mos, pentru tot ce este mare, pentru
justiție, pentru adevăr, pentru libertate.

Eată cuvintele cari au făcut să
se aleagă Roma de congresul dela Viena
ca sediu al congresului din 1882.

Nu întreprindem o altă propagandă
decât aceea a unei libere ospitalități
pentru operele literare: n'avem o altă
curiositate după aceea a minunilor
d-voastră decât aceea a amiciții d-vo-
astră. Venim din toate țerile, nu vom
îngrijii însă pe nici una. Avem aci dele-
gați ilustrii ai diferitelor guverne. Nu
mărăm printre membrii Comitetului no-
stru de onoare bărbați de stat ai tutu-
ror sistemelor liberale, suverani chiar
de deosebite nuanțe constituționale, ai
republicani ai tuturor temperaturilor,
soldați ai tuturor drapelurilor; dar oa-
meni de aceeași bună voință.

Nu ne vom ocupa aci, precum am
făcut și în alte părți, decât de cesti-

În privința aceasta mai consult va fi, dacă vom căuta în Dicționarul academiei franceze care se poate ca nu pricepe bine francezesc, (Ilaritate în dreapta.) Și eată ce are a se înțelege sub *occupation*: „*occupation signifie l'action, de s'emparer, de se rendre maître demeurer maître d'un pays, d'une place, d'en prendre possession militairement*, sau cu alte cuvinte: Ocupațiune înseamnă a ocupa militarmente o țară, a te face stăpân preste ea și a rămâne stăpân. (Sensațiune). În ce privește ocupațiunea după art. de lege XII. 1867 cade cestiunea în resortul delegațiunii; ear' în ce privește administrațiunea e normată cestiunea prin articolul de lege VI. 1880.

După acestea ministrul președinte declară de falsă interpretarea art. de lege XII din 1867 a d. Szilágyi ear' argumentațiunea acestuia o asamenă cu un pompos edificiu fără fundament. În fine termină cu cuvintele: că densusul are în vedere binele statului că apără legea, nu în contra reacțiunilor, care are să urmeze numai târziu, ci contra agitațiunilor, a căror tendență este a scoate legea din vigoare.

(Va urma.)

Cestiunea Dunărei.

Desbaterile în camera României, 1 Maiu.

Discursul

lui M. Cogălniceanu.

(Urmare.)

Vom vedea mai târziu cum s'a căutat a se înlătura planurile asigurătoare ale Europei, spre a se substitui preponderanța Austriei în locul preponderanței căzute a Rusiei, și chiar în locul influenței salutare a Europei! D. Vernescu v'a dezvoltat cu multă agerime de spirit consecințele ce cabinetul din Viena a voit a trage din descripțiunile tratatului dela Berlin. Faptul pozitiv este că la congresul dela Berlin, Austria a avut, de mă pot exprima așa, la *haute main* în afacerile Dunărei. După cererea sa s'au înlăturat statele riverane danubiene din josul Porților de Fer, dela ori-ce participare la afacerile Dunărei de sus adevă a Dunărei austro-ungare. În adevăr ea consimți ca comisiunea europeană să elaboreze regulamentele de poliție și de navigațiune fluvială pentru întinderea Dunărei dela Galați până la Porțile de Fer; însă cu cugetarea de a dobândi pentru Austria supravegherea executării acestor regulamente, de nu și executarea. Acesta este fondul propunerii baronului Haymerle ca veghierea aplicării acestor regulamente să fie dată unui comisar delegat al comisiunii europene. Acest comisar-delegat avea a se preface într'un inspector general al navigațiunii

uni care ne unesc, lăsând în afară cestiunile cari ne separă.

Voiți d-voastră aceasta confraternitate, domnilor?

Ne ați arătat deja prin primirea d-v. că ne va fi ușor spre a neînțelege.

Veți fi liberi când vom pleca, ca să ne lăsați, să ducem cu noi puțin din amiciția d-voastră, dar, de ați chiar simțim în grațudinea noastră, că vă vom lăsa multă din a noastră.

În ceea ce privește asociațiunea literară internațională care va face aci cea mai strălucită a ei stațiune, ea va duce cu deșna o lumină care nu se va mai stingea.

O idee care triumfă în Capitoliu rămâne istoria d-voastră, și numai poate să moară.

Aceptând ca cuvântul nostru de adio să fie o mulțămire pentru succesul ce vi'l vom datora vă mulțămesc încă odată pentru dulcea și mărimoasa primire care ne preface acest succes.

Acest discurs a fost foarte viu aplaudat Marea sală a Capitolului, pusă la dispoziția congresiștilor de municipalitatea din Roma conținea o asistență foarte mare.

Dunărei; astfel supt nume de inspector general se înfățișă mai întâiu ideea cuprinsă în ante-proiect de a se da Austriei președinția comisiunii mixte cu vot preponderant.

Veți găsi urme despre aceste idei ce pentru întâia dată apăreau la lumina zilei, ficher în protocolul congresului dela Berlin, și mai ales în corespondența, în parte cunoscută, între guvernele dela Pesta și dela Viena, pentru crearea inspectoratului general al navigațiunii Dunărei-de-jos, prefăcută apoi în comisiunea mixtă. Dar nu voesc a vă răpi timpul dându-vă toate amenunțimile acestei afaceri. Însă va ajunge a vă spune că numai la propunerea de a se încredința unui comisar-delegat supraveghierea aplicării regulamentelor de navigațiune a Dunărei până la Porțile-de-Fer plenipotențiarilor Austriei găsiră o împotrivire din partea Rusiei, și apoi din partea congresului întreg. Plenipotențiarilor ruși diceau: noi cerem Basarabia, nu cerem Dunărea; primim a da toate garanțiile pentru liberarea libertății Dunărei, dar nu consimțim că cu această ocaziune acolo unde Rusia 'și retrage preponderanța să vină să se substitue o altă influență exclusivă. Congresul dar a respins propunerea ca' supraveghierea să fie încredințată unui delegat, presupunând, că acel delegat s'ar cere să fie al Austriei, și a păstrat această supraveghiere însăși Europei prin comisiunea europeană! D-lor, au trecut mulți ani dela încheierea tratatului de Berlin, și comisiunea europeană 'și și reîncepuse folositoarele lucrări fără a se mai vorbi nimic și în anul întâiu și în anul al doilea desupra a ceea ce supraveghiere. De odată cu ocaziunea elaborării regulamentelor, de-odată apare ante-proiectul în care nuse mai înfățișază ideea supraveghierii ci aceea a însăși executării regulamentelor încredințate unui corp special, unei autorități de sine stătătoare, neprevădută de nici un tratat, adevă a comisiunea mixtă făcând parte din ea Austria ca stat riveran, Austria ca președinte perpetuu, Austria cu voce preponderantă. Ea se luăm acum în cercetare acest ante-proiect, el este însuși actul făcut la Viena și respins de Europa la conferența de Paris la 1858, de cât că în locul comisiunii riverane compusă de toate statele pe care dela obârșie le udă Dunărea, comisiunea menținută prin tratatul dela Londra și pe care numai prin tăcere doară o înlătură tratatul dela Berlin, în locul d'ice a comisiunii riverane se substitue comisiunea mixtă.

Astfel ante-proiectul coprindea celeași păcate pe care le avea și actul încheiat la Viena în 1858.

De aceea cum s'a înfățișat ante-proiectul în sinul comisiunii europene, aceasta l-a și respins, întâiu fiindcă delegații Bulgariei și Sârbiei nu luaseră parte la elaborarea sa, cum o prescrie tratatul dela Berlin. Și aici este de notat că se făcuse propunerea ca sub-comisiunea însărcinată de a elabora ante-proiectul se fie compusă de delegații de state neriverane. Că astfel s'a ales delegații Italiei, Germaniei și Austriei, notați bine al Austriei. Mai târziu însă delegatul Austriei neriverane nu numai că a transformat pe Austria în stat riveran, dar încă i-a făcut partea leului acordându-și și președinția perpetuă și vot preponderant! Comisiunea europeană a respins ante-proiectul, mai întâiu, cum v'am spus, căci n'au participat delegații Bulgariei și Sârbiei la elaborarea sa. L-a respins ca contrariu tratatelor dela Paris și Berlin, fiindcă nu consfințea principiul libertății navigațiunii Dunărei pentru toate pavilioanele nici până la Porțile de Fer. L-a mai respins asemenea fiindcă prescrie că regulamentul făcut de comisiunea europeană pute se fie prefăcut de comisiunea mixtă, fără a mai fi trebuință de aprobațiunea comisiunii europene.

D-lor, eu cred cum că diplomația austriacă când a înscris în ante-proiect aceste principii eretice și care fusese odată respinse de Europa încă în anul 1858, ea le-a pus numai și numai ca mai târziu să fie pusă în stațiune de a le sacrifica ca concesiuni făcute Europei, și apoi ca contra-cesiune a dobândi o contra-cesiune mult mai importantă, adevă înființarea fatalei comisiuni mixte. În adevăr, d-lor, am aci sub ochii mei,

depeșă dată de către guvernul Austro-Ungarului președinte al consiliului, Brătianu, în ziua de 12 August 1880. Este foarte important. Să vă dau cetire măcar în scurt, despre această cuprindere:

„Les objections principales soulevées par les délégués de France et de Grande Bretagne contre le travail du comité d'étude portaient principalement sur trois points:

1. L'absence de dispositions consacrant la liberté du fleuve entre les Portes de Fer et Galatz.

2. L'organisation de la comission mixte sous la présidence de l'Autriche-Hongrie.

3. L'article 124 qui reconnaît à la comission le droit de modifier le règlement indépendamment de la comission européenne.

Nous sommes d'abord prêts à tenir compte du désir exprimé par plusieurs puissances d'insérer dans le règlement la clause de la liberté de la navigation sur la partie du fleuve dont il s'agit et à constater formellement ce postulat de la navigation générale que d'ailleurs nous étions de tout temps loin de vouloir altérer.

Si autrefois nous nous sommes prononcées contre l'insertion d'une pareille clause dans l'avant projet, c'est que nous croyions que sa place eut été plutôt dans un acte formel que dans un simple règlement.

Nous croyons donc que cette clause pourrait, conformément au sens de l'article 15 du traité de Paris de 1866, être rédigée comme suit:

La navigation, sur tout le parcours du Danube entre les Portes de Fer et Galatz sera entièrement libre et ne pourra sous le rapport du commerce être interdite à aucun pavillon.

Nous voulons également déférer au vœu exprimé par la plupart des délégués relativement à l'article 124 de l'avant-projet, et conformément au principe qui est généralement admis par la jurisprudence, que l'autorité dont émane une loi soit aussi appelée à adopter l'amendement proposé par les délégués de France et de Grande-Bretagne et au sens duquel les modifications du présent règlement donnent lieu avec le concours de la comission européenne.

Cum vedeți, d-lor, prin această notă Austria recunoaște singură că comisiunea europeană nu avea chemarea, decât să facă un singur regulament, că ea nu putea chiar să pună în acest regulament un principiu care deja era înscris într'un tratat formal. Dar tot de odată ea recunoaște că aceeași comisiune europeană avea dreptul să creeze o autoritate politică cu atribuțiuni largi administrative, judiciare, tehnice, dând Dunărea unei preponderanțe exclusive, ceea ce de trei ori Europa respinsese; căci tot aceasta este comisiunea micștă. Spre a dobândi această mare concesiune cabinetul se pare a face concesiuni. care cum vedeți, d-lor, sînt foarte mici, sau chiar de loc nu sînt concesiuni pentru că singură Austria recunoaște că concesiunea era numai de formă, fiindcă principiul libertății de navigațiunea Dunărei era deja scris în tratatul de Paris. A doua concesiune era foarte naturală s'o facă, fiindcă este știut în dreptul public că numai autoritatea care face legea, are dreptul de a o interpreta și de a o modifica. Ei bine, aceste două umbre de concesiuni le califică de importante.

Și par rapport à ces deux questions importantes, urmează nota austriacă, nous pouvons aujourd'hui nous déclarer prêts à nous ranger aux desirs formulés par plusieurs puissances, il est cependant un point dont le maintien nous est un véritable devoir. C'est la question de composition et de la présidence de la comission mixte!

Acți, d-lor ministri, d-lor deputați, aci este bubă, aci este nodul gordian, aci este toată cestiunea. Voim sau nu voim să avem comisiunea micștă!

Acți Austria ne declară că nu transigează. Prin urmare de graba ni se mai vorbesce că se poate agenda ori ante-proiectul ori propunerea Barrère care în capul său o menține; și aceasta se crează prin simplu regulament al comisiunii europene ce, mai repet, nu poate avea calitatea de cât a aplica Dunărei din sus de Galați, regulamentele ce le a făcut pentru Dunărea din jos de acest oraș. Și ce însemnează această comi-

siune micștă: este modificarea mai multor tratate, este darea Dunărei româno-bulgare în mâinile unei dominațiuni exclusive, ceea ce n'a voit' o nici tratatul și conferința dela Paris, nici tratatul dela Londra, nici chiar acel dela Berlin; este înlocuirea pe Dunăre a preponderanței rusești care numai ecistă prin preponderanța exclusivă și privilegiată a Austriei. În fine, această comisiune micștă, ori cum 'i se va dice, este răpirea Dunărei din mâna statelor riverane, România și Bulgaria.

D-lor deputați, este trebuință să ne punem a analiza în deamănunt compunerea acestei comisiuni micște? Ni se cere ca ea să fie compusă de delegați a trei state riverane, ear Austria, stat neriveran să i fie președinte perpetuu, și cu voce preponderantă. D-lor d-v. sciți că în sistemul parlamentar dacă este o luptă mare, care adesea hotărăsece putem cita cestiunea președinției, chiar în corpurile legislative. În regimul cesarian, bună oară, după sistemul lui Napoleon președintele se numia de puterea ecsecutivă, și aceasta avea o influență foarte mare. Țeara s'a recreat în parte contra statutului lui 2 Maiu pentru că numirea președinției corpurilor legiuitoare era dată puterii ecsecutive. Nu viu aci să pledez în favoarea împregiurării ecstra-ordinare ce au motivat actul dela 2 Maiu. Mă mărginesc a cita și a recunoaște că aceasta era de natură a ridica regimului parlamentar unul din atributele sale cele mai importante.

Așa dar să venim la timpul actual al unui regim cu totul parlamentar și d'ice: dacă onor. nostru președinte l'am proclama președinte pe viață, aceasta s'ar putea numi numai o președinție de deferență, de onoare fără importanță politică. Prin însuși această nu 'i-am conferi drepturi și puteri întinse? Apoi prin însuși aceasta, președintele n'ar avea dreptul ca să ne chieame când ar voi, ca să ridice ședința când ar voi, și mai mult sau mai puțin n'ar avea influența nu numai asupra ordinii zilei dar chiar asupra hotărării afacerilor? (ilaritate.)

Președinția comisiunii micște dată în mâna Austriei nu este dar o președinție dată de deferență, fiindcă este imperiu și celelalte staturi sînt numai regaturi și principaturi! Șapoi pentru ce această deferență? Apoi, în comisia europeană unde este reprezentată Europa întreagă, președința trece a tour de rôle la toți delegații astfel, 'mi se pare, anul viitor ea va fi presidată de colonelul Pencovici, care represintă o țeara ce se declară de necapabilă de a face poliție pe Dunăre!

D. Chițu ministru de justiție. A presidat anul trecut.

D. M. Cogălniceanu. Cu atât mai bine, va să d'ice atestați că însăși comisiunea europeană poate fi presidată de către delegatul României.

Și prin urmare, colonelul Pencovici, fără a lipsi respectul datorit unui mare imperiu ar putea presida în comisiunea micștă, dacă ar fi se esiste. Dar cel puțin cu consimțimântul nostru ea nu va avea viață! Încă un esemplu. Avem comisiunea fluvială a Prutului din care fac parte Austria-Rusia și România. Această convențiune este încheiată când România era încă vasală. Ei bine, președința acestei comisiuni s'a dat delegatului țerei vasale! Apoi, d-lor, pentru ce în această comisie micștă s'ar privi ca desonoare dacă și România a tour de rôle 'i ar avea președinția. Vedeți dar, că Austria primesce a face concesiuni pe carele califică de importante, dar ține la președinție, pentru că președinția nu însemnează numai o simplă cestiune de etichetă dar represintă drepturi și preponderanță! D-lor, lăsând la o parte președința, să vedem dacă tratatul de Berlin dă Sârbiei alt drept decât ca delegatul ei să ea parte la facerea regulamentului privitor la navigațiunea dintre Porțile de Fer și Galați. Serbia este un stat danubian important. Este scaldată de Dunăre, însă Dunărea ei este dincolo de Porțile de Fer! Totuși ea are drept să fie chieamată ca se 'și d'ică cuvântul în privința navigațiunii dunărene! Și odată sparte Porțile de Fer negreșit că va dispăre și regimul îndoit sau mai bine d'ice-

când întreit care este făcut Dunărei va trebui să dispară, și astfel și Dunărea se aibă unul și același regim, precum l' are Rinul și alte fluvii convenționale. Însă până atunci Serbia nu este stat danubian în josul Porților de Fer; nu are nici întindere mare de țermuri, nici interese!

Cum dar se poate primi Serbia într'o comisiune mixtă, însărcinată cu administrarea, cu poliția, cu hotărîrea chiar în conflicte, în cestiunile Dunărei din jos de Porțile de Fer. Și putem noi să primim aceasta? După textul propunerii Barrère ce ni s'a prezentat, Serbia ar avea 5 kilometri în jos de Porțile de Fer; România și Bulgaria au 1400 de kilometri! Lăsând acum președința Austriei, cu sau fără voce preponderantă, de o parte, întreb putem noi să primim ca să ne găsim față în față, Bulgaria și România avînd 1400 de kilometri de întindere pe Dunăre, se ne găsim și față în față cu două puteri din care una nu are un palmăc de țermuri dunărene și alta avînd numai 5 kilometri (aplaude). Vă fac întrebarea: fie care din d-v. în viața d-v. privată, în interesele d-v. particulare, ați primi ca să fiți majorități sau cel puțin să vă puneți în tovărășie doi cu doi, din care doisă pue la mijloc 10 mii de galbini ear' ceilalți doi unul să nu pue un galbin și altul numai cinci galbini? (ilaritate).

Vedeți dar prin însuși aceste anomalii că comisiunea mixtă nu are condițiuni de a pute fi, de a pute funcționa! Și aceasta a dovedit-o Serbia. Sîrbii sînt o națiune foarte pozitivă, ea s'a folosit de impregiurări, ea și-a făcut toate interesele ei, ea a încheiat cu Austria un act de navigațiune, pentru apele ei; foarte avantajos pentru dînsa! Austria i-a făcut mari concesii cari nu seiu dacă ni le ar da în urmă. când ar fi să tratăm dela unul la altul.

Dar ca contra-cesiune Serbia și-a unit votul cu acel al Austriei în atacarea Dunărei bulgaro-române. Pentru ce, și-au dis ministrii sîrbi, se nu ne punem în ceartă cu Austria pentru puținele kilometre de Dunăre, ce avem în josul Porților de Fer, noi care avem de regulat cu Austria atîtea interese cu mult mai importante; astfel se fim bine încredințați, că Serbia în cazul de față va vota cu Austria în contra noastră, în contra fraților săi de dureri și de suferinți seculare și poate și de interese viitoare! Eu nu critic de loc purtarea nici unui stat independent, fie care stat are politica sa, trasă după interesele sale. Bine a făcut Sîrbia de și-a căutat de interesele ei, fără a se ocupa de interesele noastre; uitînd simpatiile noastre seculare pentru dînsa. Dar și noi acum avem dreptul să șicem ce caută Sîrbia în Dunărea noastră bulgaro-română? Cum? Noi să primim ca Sîrbia alături cu Austria să ne majorise în apele noastre?

Ei, dlor, socotesc că simțemîntul d-voastră și de patriotism și de dreptate se revoltă la această întrebare și aceasta este încă un motiv puternic, ca se nu primim comisiunea mixtă. Totuși eu cred că curînd s'au tîrziu, poporul sîrb va vedea că nu este drept, că nu este bine chiar pentru dînsul, că pentru interese speciale, trecătoare, să se plece a se face instrumentul împilării al fratilor săi de religione, fraților săi de suferinți în trecut, și poate și fraților săi de același viitor (aplaude prelungite.)

Cum vedeți Sîrbia nu are rațiune de a lua parte la comisiunea mixtă. Mai rămâne dar Bulgaria și România. Apoi ce comisiune mixtă se mai poate face! Aflîndu-ne doi, noi, România cu Bulgaria, ne vom regula afacerile noastre prin frățeasca înțelegere. Fie care vom rămâne stăpîni liberi pe țermuri, pe apele noastre, și unde va fi de a se lua dispozițiuni în comun, le vom regula prin tratate fie și sub priveghearea comisiunii europene, dar nu în sinul comisiunii mixte! D. ministru de externe a ținut un lung cuvînt, — sînt multe din aceste cuvinte la cari nu mă unesc, — dar a ținut un cuvînt drept, că nici o putere europeană nu se poate plînge că România a oprimat libertatea navigațiunii Dunărei; din contra, dacă i se poate imputa ceva este că a înlesnit chiar licența pe Dunăre, și încă aceea licență a fost numai în interesul Au-

striei. Dacă a făcut concesii, le-a făcut numai Austriei. Domnii noștri vasali, nesiliți de nimeni, au dat cei d'întăiu drepturi, privilegii, înlesniri, chiar proprietăți companiei austriace de navigațiune pe Dunăre. Prin aceasta s'a dezvoltat navigațiunea austriacă în apele noastre, și astăzi ca recunoștință ni se ștece: fiindcă vapoarele mele percurg apele voastre, fiindcă marina mea prosperă pe țermurile voastre, fiindcă comerțul meu s'a întins în țeara voastră, apoi reclam că acolo unde am interese să am și drepturi, acum voesc să dominez pe aceea apă unde comerțul meu s'a întins, mulțumită vouă (aplaude).

Eată pentru ce, d-lor, din început și dela o margine a țerei până la cealaltă, s'a ridicat un glas de împotrivire energic și constant în contra comisiunii mixte, ca contrarie tratatelor dela Paris și Berlin, ca prin însăși forța lucrului neputîndu-se institui, și în fine ca contrarie drepturilor și intereselor noastre.

Dlor, eu nu voiu se viu înaintea d-voastră nici cu act de acuzare, nici voesc măcar se critic faptele guvernului în această cestiune, dar fiindcă d. ministru de externe, onor. d. Stătessu, a voit să se ferească de a identifica politica guvernului dela ziua sositărei d sale la minister cu politica sa anterioară, ștecînd: de când am venit cu programa dela 1880, dela Noemvre am avut vederile cutare și cutare; eu nu pot admite acest mod de vedere al d-sale. D-sa scie bine că încât durează aceeași firmă ministerială nu se poate despărți un ministru isolat de politica generală a guvernului din care face parte, însă d sa scie apoi foarte bine că în cestiunile internaționale guvernele sînt solidare. Nu este tot așa și cu țeara. Întru cât o națiune aprobă actele guvernului său, ea nu este solidară cu ele. Guvernele pot se face greșeli, și acestea sînt îndatoritoare pentru același guvern cât el stă la putere! Dar țeara care nu aprobă, țeara nu este angajată în aceste greșeli. Poate un om se cadă în greșală, dar greșala aceea nu cade în sarcina statului până când el nu o ratifică! De aceea, sîm cu luare aminte, astăzi sîntem chemați să ratificăm sau să nu ratificăm ceea ce s'a făcut! (aplaude).

D-lor, încă odată declar, nu înțeleg, să fac acușățiuni, nici chiar bănueli, dar totuși trebuie să vă aret pentru ce d. ministru de externe în explicările cari ni le-a dat a fost cam îngaimat, pentru că permiteți să me servesc de o expresiune cam populară: ne da când una caldă când una rece! Aceasta provine cred că d-sa nu se poate de tot degagia de actele predecesorului său! Mă voi esplica, d-lor, v'am ținut că țeara nu este angajată decât când ratifică actele guvernului său. Avem esemplu că deunșă în camera Olandei, o țeară mai bogată, mai prosperă, mai civilizată decât România, dar de o întindere și importanță politică mai mică decât România, că această Cameră, ștec, a respins un tratat formal încheiat între Franța și guvernul Olandei. Ministrii și-au dat demisiunea, dar Olanda a rămas liberă de îndatoririle luate de ei (aplaude).

(Va urma.)

Varietăți.

* Escelenția Sa Preasîntul P. Archiepp. și Metropolit Miron Romanul a sosit aici din călătoria anunțată de noi eri cu trenul de dimineață. Sperăm a face cunoscut publicului cetitoriu și partea încă necunoscută din călătoria, despre care așteptăm raporturi.

* (Postal). Oficiu postal s'a deschis în 1 Iunie a. c. la Basna și va rămâne deschis pentru sesiunea băilor până la sfîrșitul lui August. Împreunat cu aceasta este un curs de postă între Basna și Mediaș. Cursul va fi următorul: Pleacă dela Basna după amiaza la 4 oare, sosesc dela Mediaș după amiaza la 5 oare. Pleacă dela Mediaș dimineața la 6 oare 30 minute; sosesc la Basna la 7 oare 30 minute dimineața.

Errata. În numărul trecut s'a pus din eroare deasupra titlului ștecării Sîmbătă în loc de „Joi“.

Bursa de Viena și Pesta

Din 1 Iunie n. 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	119.70	119.50
Renta de aur ung. de 4%	88.25	88.15
Renta ung. de hîrtie	86.15	86.15
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.25	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	91.—	91.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	110.75	111.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	96.30	96.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pămîntului	97.—	98.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorșire	97.—	97.25
Obligațiuni urbariale temeșane	97.50	98.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorșire	97.—	97.—
Obligațiuni urbariale transilvane	98.25	98.50
Obligațiuni urbariale croato-slavo-nice	99.—	—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimeii de vin	96.50	96.75
Sorși unguresci cu premii	117.50	117.50
Sorși de regulara Tisei	108.50	108.75
Datorie de stat austriacă în hîrtie	76.30	76.20
Datorie de stat austr. în argint	77.05	77.—
Renta de aur austriacă	94.3)	94.—
Sorși de stat dela 1860	130.—	130.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	822.—	822.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	324.—	324.—
Acțiuni de credit austr.	330.08	330.2)
London (pe polița de trei luni)	119.75	119.90
Serisuri fonciari ale institutului „Albina“	—	99.30
Argint	5.65	5.64
Galbin	9.50 1/2	9.54
Na oleon.	58.55	58.50
100 marce nemțesci	—	—

Nr. 142 1882.

[87] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan pe lîngă bătrînul neputincios paroch Nicolau Rădoiu în parochia de clasa a III-a din Vulcan, protopresbiteratul Branului, conform ordinațiunii consistoriale dto 22 Aprile a. c. Nr. 321 B, se escrie prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare a acestui concurs.

Emolumentele împreunate cu mai sus numitul post de capelan sunt jumătate din toate venitele parochiali în sumă de 200 fl. v. a.

Concurenții au ași trimite subsrișului suplicele lor instruate în sensul statului organic și conform dispozițiunilor sinodului archidieceșan din 1873 pentru regulara parochiilor și a regulamentului congresual pentru parochii.

Brașov, 11 Mai, 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Iosif Barac, m. p.,

prot.ca adm. protopresb. al Branului.

Nr. 11.

[85] 2—3

EDICT.

Stefan Dumitru Dicu, de religione gr. orient. din Săcel, comitatul Sibiului, carele de trei ani au părășit cu necredință pre legiuita lui soție Maria n. Dumitru Dic tot de acolo fără a se sci ubicațiunea lui prin aceasta să citează a să presenta în restîmp de un an și o zi dela prima publicare a acestui edict înaintea subscrișului for matrimonial în persoană sau prin un plenipotențat, căci la din

contra se va decide procesul urdit de socie sa încontra și în absența lui.

Sibiuiu 12 Ianuarium 1882.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Săliștei, ca for matrimonial de I instanță.

Nr. 85.

[82] 3—3

EDICT.

Ioan Țifrea de religione gr. or. din Slimnic, comitatul Sibiului, carele de trei ani au părășit cu necredință pre legitima lui soție Ana nasc. Enciu, tot de acolo, se citează prin aceasta, ca în termen de șese luni dela prima publicare a acestui edict să se înfățișeze la subsemnatul scaun protopresbiteral ca for matrimonial de prima instanță, căci la din contra și în absența dînsului se va decide procesul intentat contra-i de cătră soția sa.

Sibiuiu, 29 Aprile 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiului, ca for matrimonial de prima instanță.

PROAȘTE DE FOC

și
requisite de stîns

de ale firmei Friedr. Seltenhofer & Sohn în Oedenburg, se recomandă pe lîngă condițiunile și prețurile cele mai favorabile prin reprezentanța sa în Transilvania. Se află la

Andreas Rieger,

fabrică și deposit de mașine și requisite agricole, prăvălie de ferării.

[84] 2—3

Sibiuiu.

Turnătoare de clopote și de metal

a lui

Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote noue, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum și pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanță pe mai mulți ani. Montate cu chivere (coroane) de lemn, ferturnat și făurit; astfelu construite, că după ce sînt usate pe o parte se poată fi învîrtite cu înlesnire în ori-ce direcțiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite și premiate

inventate de mine, care au un ton mai întins, mai puternic și mai adînc, ca cele de sistemul vechiu; un astfelu de clopot în greutate de 300 punți egalează pe unul de 400 punți.

Recomand mai departe scaune din fer făurit pentru clopote solide și frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru oroloage și toace din metal, precum și toate celelalte articole de alamă și metal aparținătoare de această categorie, cu prețurile cele mai moderate. Se construiesc clopote și pe lîngă plătirea făcută în rate.

Clopote dela 300 punți în jos, precum și stropitoare de mână se află totdeauna în magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuează solid și prompt se recomandă

Antonie Novotny.

[46] 4—6

Timișoara, Fabrică.

Prafurile musante lacsative din Elöpatak

conțin compozițiunile chimice solutive ale apelor minerale renumite din Elöpatak.

Un efect eminent au aceste prafuri la catar de stomach, spasmi de stomach, slăbiciune de mistuire, lipsa de apetit, arsură în gât, umflături de ficat și splină, îngroșarea ferei, petri în feare și gălbănare la respirarea grea și baterea de inimă, gazuri în testine, boala apei, hemoroide, la afecțiuni cataralice ale rerunchilor, a beșice și canalului de urină, în contra formării de nêsip, la catare cronice și umflături ale matricei, cîrgere, dispozițiune la versare de sînge, la amefeli, suirea sîngelui cătră cap și cătră piept.

Aceste prafuri întrec în efect atît sarea scumpă de Karlsbad, cât și prafurile lui Seidlitz.

Prețul unei scătuice ce cuprinde 12 doze cu îndreptariul spre folosire cu tot 1 fl.

Depositul general: În Brașov la apotecariul Szava; în Sibiuiu la F. A. Reissenberger, comerciant.

[88] 1—12